

UJVIDÉKI HÍRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 12 koronára fél évre 6 koronára negyed évre 3 koronára.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Feladta szerkesztő: MAYER JÓZSEF
Társaság szerkesztője: DR. KÖNIGSTADLER OTTÓ.

Kálvária hete

ez a hét.

A fák ágain kiujulnak a rügyek, mint a fiatal Krisztus tagjain a sebek. A tavaszi szél fanyar dalomat zokog, mint sirató asszonyok, fájdalmas anyák a fészület előtt, amelyen váltságunk bére függ. Megföretett a teste, kiontatott a vére.

Ez a hét a Kálvária hete.

Magyarok nagyhete ez a hét, szenvedés és alázat hete: viseljük komolyan, viseljük méltósággal, viseljük magasztosan. Hány ilyen nagyhetünk volt már nekünk, mióta e kis ország nagy napjait magyar krónikások jegyzik föl az örökkévalóság számára. Látjátok feleim szemekkel, mik vagyunk, de éreztétek lelketekkel feleim, mik vagyunk: bizony hősök, bizony vértanúk, bizony szentek, bizony Messiások kiválasztott népe vagyunk.

Ez a hét a Kálvária hete.

Ez a fanyar és borongós tavasz a magyar ver sacrum, amelyet fiatalság dusan omló piros vére esz, apák, anyák epével és ecettel itatott szomju lelke sir tele könnyek szent vízével, példátlan hősiesség öröközöld babérja takar. De tudjátok feleim, hogy volt már nekünk egy Mohink, egy Mohácsunk és egy Világosunk is, ahol, úgy látszott akkor, hogy minden elveszett! Most Észak rémes árnyait éreztetett erővel szorítja vissza a Kárpátok dicső bércei alá, hitünk ép, karunk erős, ha fájdalunk és keserűségünk tenagere bármilyen nagy is.

Ez a hét a Kálvária hete.

A stációk fásztóan hosszuk. A szenvedés szeges ostora fáj, de a stációk végén ott tündöklök egy angyal, a föltámadás piros harsonájával hóféhar kezében. Magyarok nagypéntkéjére, áldozatok, hősiesség, a könny és a vér nagy hetére kell jönnie husvétnek, az ünnepi békének, a fehér kalácsnak és fehér báránynak, hitünk gyözelmének, reményünk pálmájának, szeretetünk szentséges bérének.

Virraszatok és imádkoztatok! Nem lehet, nem szabad, hogy a fölfeszített, latrok közé dobott Igazság öröre elnémuljon. A poklok kapuin is győzött egykoron és most is győzni fog.

Magyarok, ez a hét a Kálvária hete! Várjátok az igazság nagyszombati feltámadását lélekkel és igazsággal!

Az ujvidéki igazságszolgáltatás és a háború.

A háború vihara végig söpört az egész országon és mindenütt megkövetelte a maga áldozatait. Nem kímélte meg az igazságszolgáltatást sem, amelynek tényezői közül számosan siettek a hívó zászló alá. Az ujvidéki törvényszék és járásbírórság illetve törvényszék területén a bírói karból a mozgósítás elrendelésekor aránylag nem sokan vonultak be, de annál többen az ügyvédek és jegyzők, továbbá a bírósági kezelőszemélyzet tagjai közül. A redukált bírósági személyzet dicséretes buzgalommal teljesíti nehéz munkáját és ennek köszönhető, hogy a hadbavonultak tekintélyes száma dacára, az eléggé kiterjedt ügyforgalom zavartalan lebonyolításában semmi nehézség nem fordult elő.

A törvényszéki bírái

közül eddig egy sem vonult be. A 37—42 éves B. népfelkölöknek elrendelt sorozása alkalmából egyik-másik bíró ugyan a mérce alá kerül, de amennyiben alkalmasnak találtnának, közérdekből felmentésük kérelmezhetnék.

A járásbírórság bírái

közül Ujvidékről egy sem vonult be, ellenben Titeiről Csorba Sándor járásbíró január 26-ától hadbavonult.

Az ügyvédekatonák

száma igen tekintélyes. Részben a mozgósítás elrendelésekor, részben pedig az utóbb elrendelt bemutatató szemle megtartása után tényleges katonai szolgálatra a következő ügyvédek vonultak be: dr. Baics Lázár, dr. Boksán Miklos, dr. Bruck Géza, Eidenmüller Elemér dr., dr. Faith Boldizsár, dr. Géza Imre, dr. Goldstein Manó, dr. Grigorjevits Milivoj, dr. Grossmann Adolf, dr. Hadzsi Szilárd, dr. Handler Zsigmond, dr. Havas Kálmán, dr. Holubek József, dr. Hráskó József, dr. Latinesics János, dr. Matics Milán, dr. Maros Károly, dr. Micsanek Lajos, dr. Mocs Sándor, dr. Nagy Ferenc, dr. Ofner Hugó, dr. Pap Sándor, dr. Pavlasz Ignác, dr. Resch Ferenc, dr. Schwartz János, dr. Szilávy Béla, dr. Szelezák Rezső, dr. Vermes Imre, dr. Zavisics Milorád, dr. Zíprisz Oszkár.

A háború a katonaugyvédek sorában halálos veszteséget nem

okozott, egy megsebesült, néhányan pedig hadifogságban vannak.

Megsebesült: dr. Vermes Imre, míg Maros Károly dr., Zavisics Milorád dr., Boksán Milivoj dr., dr. Matics Milán, dr. Baics Lázár hadifogságba jutottak.

Az ujvidéki törvényszék területéről is sok ügyvéd vonult be, akik közül már néhány sebesült és néhány hadifogoly is van. Ezeknek a névsora még nem tökéletes és így csak utóbb fogjuk közölni.

A 37—42 éves B. népfelkölökre elrendelt népfelkölési szemlén több ujvidéki ügyvéd kerül sor alá és ezekkel a katonaugyvédek száma lényegesen növekedni fog.

A bírósági jegyzők

közül hadbavonultak: az ujvidéki törvényszéktől dr. Apczy Ernő és Gebel Dániel a mozgósítás elrendelése, Moga László szeptember 17-e óta, míg Háry Ferenc dr. törvényszéki jegyző néhány nap óta fel van mentve. Az óbecsei járásbírósnál dr. Somjai Béla december 11-től február 3-ig volt mint zászlós hadbavonulva, amikor is a galíciai harcúterén szerzett betegségében a sátoraljuj helyi körházban hősi halált halt. A szabályai járásbíróstól dr. Pethő Tibor és dr. Dracsánszky Sándor jegyzők vannak hadbavonulva.

A bírósági kezelőszemélyzet

közül a törvényszéktől Schilly István, Ilits Emil, Czrnyanszky János irnokok, Bartos Zsigmond, André Tibor díjnokok, az ujvidéki járásbíróstól Stieber Richard irnok, az óbecsei járásbíróstól Konczwald Géza betétes irnok, Lakatos Béla, Mikó Lajos és Balog József díjnokok, a palánkai járásbíróstól Schilly Imre Keszler Mihály, Brenner József díjnokok, a titeli járásbíróstól Kármán Elemér irnok, Schneider János díjnok, a szabályi járásbíróstól Vujkovits Károly telekkönyvvezető, Nisztorán Péter irnok, Herzog Bernát díjnok, Gál Ferenc végrehajtó vannak bevonulva. Balog József óbecsei díjnok önként jelentkezett katonának és a harcúterén hősi halált halt.

Fel vannak mentve

katonai kötelezettségük alól Török Miklós törv. bíró, dr. Háry Ferenc, dr. Bene Sándor és dr. Hódossy Sándor törv. jegyzők.

A torony alatt.

Abban a teremben, ahol néhány nap előtt a város elhalt érdemes polgármestere volt felravatolozva, gyűlt egybe csütörtök délután a város törvényhatósági bizottsága, hogy néhány fontos kérdésben határozatot hozzon.

A közgyűlésen *Mathovits Béla* főispán elnökölt és azon a törvényhatósági bizottsági tagok közül Balassa Henrik, Brunner Ede, Cselikovits Vilmos, Dietzgen Gábor, Ernst József, Gál Odón dr., Gavanszky Tivadar dr., Geisler József, Grossinger János, Hadzsi Szilárd dr., Kassovits Armin dr., Kubinyi Károly dr., Kurtz Kornél, Lincarics Vilmos, Lustig Nándor dr., Mayer Imre, Mayor József, Megyessi Ferenc, Nikolits Sándor dr., Obradovits György, Playasics Gábor, Rákics Glisa, Rózsa Miksa dr., Róth Vilmos, Schubert Rezső, Siebold Ádám, Szelezák, Lajos dr., Stefanovits Lyubomir, Sztójkovits Száva és Mikits Miklos; *a tanács tagjai közül:* Profuma Béla, Forster Géza, Marcekovich Imre dr., Tapavica György dr., Wagner Károly dr., Orbán Ignác, Jahn Róbert dr., Szabó Lajos dr., Profuma Robert, Payerle Nándor, Ribiczey Kálmán dr., Paitz József, Bosnyákovits István, dr. Belehorszky Adolf és dr. Szántó Aladár vettek részt.

A jegyzőkönyvet Marcekovich Imre dr. főjegyző írta, a felszólalni kívánókat Belohorszky Adolf dr. jegyezte.

Mathovits Béla elnököl főispán üdvözli a megjelent törv. biz. tagokat és napirend előtt meleg szavakban parentálta el az elhalt polgármestert.

— E helyiség — úgy mond, — a komoly munkáság, a komoly tanácskozás terme, nemrég igen szomorú aktus színtere volt. Innen kísértük a város elhalt polgármesterét a város első tisztviselőjét, a bizottság tagjai közül sokunknak jó barátját utolsó szomorú utjára: az örök enyészetbe. A város polgársága és tisztviselői azzal, hogy a természetesen küldöttségekkel képviseltette magát, koszorukat helyezte a ravatalára, szonoklatokkal bucsuzott az elhalt polgármestertől, méltó volt magához és az elhalt érdemeihez, és szomorú kötelességének eleget tett. A város benne legbuzgóbb tisztviselőjét veszítette, aki 7 éves polgármestersége alatt, mint a város feje, e város polgárságának jólétéért dolgozott fáradhatlanul. Mindannyian tiszteltük benne a végtelenül puritán jellemű férfit, a mindig igaz magyar hazafit indítványozom, hogy a kifejezett

részvéten felül szomorú gyászunkat, érdemeit iktassuk jegyzőkönyvbe, hogy az utókor részére megörökítessék, erről jegyzőkönyvkivonatban értesítsük az özevegét és emlékét tiszteljük meg azzal, hogy felállva hozzuk meg e határozatot.

A közgyűlés felállva meghatalontan helyeselte a főispán indítványát, mely természetesen ezzel határozottá is vált.

A közgyűlés tárgyaitól már a gazdasági bizottság ülése alkalmával kimerítően írtunk és most inkább csak azokról a kevés számú felszólalásokról kívánunk megemlékezni, amelyek a közgyűlésen elhangzottak.

A liszt és gabonakerésnél *Kubinyi Károly* dr. felszólalásában elismerését fejezte ki a tanácsnak, hogy providenciálisan gondoskodott a város polgárságának élelmezéséről és mindent megtett, hogy az árak fölszökötése megakadályoztassék. Hivatkozik Németországra, hol kevesebb a gabona és lisztkészlet, és ott 7 $\frac{1}{2}$ kiló liszt jut havonta egy lakóra míg a tanácsí jvasalata szerint csak 6 kiló jutna nálunk. Ezt kevesli és kéri, hogy tegye a tanács ezt megfontolás tárgyává.

Profuma Béla polgármester válaszában kijelentette, hogy a most kiadandó liszt és kenyér-utalványok számbeli adatainak ismeretén után lesz csak megállapítható, hogy 6 vagy 7 $\frac{1}{2}$ kiló juthat egy-egy lakóra. Mindenesetre a lehetőség szerint fog a tanács határozni.

Csak a 13. pontnál: öv. Demetrovits Vladimir polgármester-né azon kérvényével, amely a férje megmaradt 1200 korona előlegtar-tozását kéri, volt két felszólalás.

Lustig Nándor dr. eleve feltételezi a bizottság tagjairól és a termen kívül levőkről, hogy felszólalásba mást intenciót nem magyaráznak bele, mint hogy őt csak az igazság vezeti. Elismeri a volt polgármester érdemeit, mindenben aláírja a főispáni méltatás minden szavát, de mert az özeveg anyagi helyzetét nem tartja szükségesnek, azért ellenzi a tanácsnak azt a javaslatát, amely a kérelem teljesítését célozza.

Szlezák Lajos dr. orsz. képviselő válaszolt a felszólalásra és ellenkező véleményen van, mint *Lustig* dr. A kérvényt, — annak kikapcsolásával, hogy milyenek az özeveg vagyoni viszonyai, — kívánja tárgyalni, mert a kérelem teljesítésével az elhalt érdemeit akarják elismerni.

Büszkék lehetünk, — fejezte be hatásos felszólalását, — hogy a ki 25 évig görnyedt a munkában, amikor 25 év után megbetegedik, akkor szüksége van a város szíveségére: előlegére.

Ebből a szempontból nézi. Elismeréssel kell lennünk hosszú érdemes munkássága iránt, amelyet a legsúlyosabb időben teljesített becsületesen és amely munkássága közben testben megtört, amihez sokban hozzájárult, hogy az utóbbi időben ért méltatlan meg-hurcolás lelki kínokat okoztak neki. A tanács javaslatát fogadja el.

Profuma polgármester felvilágosítása után a közgyűlés valamennyi szavazattal két szavazat ellenében a tan. javaslatát fogadta el. — A közgyűlés 5 órakor ért véget.

Amerikai újságíró Ujvidéken.

— Amerikai vélemény rólunk. —

Ujvidéknek néhány nap óta illusztris vendége van: nálunk időzik Amerika leghatalmasabb sajtószövetségeinek a catholic Press Syndicate és a Wheller Syndicate Európáért ismert kitűnő munkatársa: *dr. I. T. Roche* római kath. lelkész, aki mint vérbeli újságíró a háború kitérésének pillanatától kezdve bejárja a háborús világot harcban álló országait és személyesen tapasztalatokat gyűjtve, élelészatával akarja a való igazságot megállapítani, hogy ezért a világháborúért kit is terhel a felelősség, ki készítette elő a diplomácia boszorkánykonyhájában ezt a véres csapást, amely az egész világot sújtja és aki a háborús országok ellentmondó harctéri híradásaival szemben maga akarja látni, hogy a hónapok óta dúló harcok kinek a javára billentik a győzelem serpenyőjét?

Dr. I. T. Roche igazi amerikai, hatalmas, imponáló, okos, higgadt ember, aki éppugy otthonos a diplomácia labirintusaiban, mint a háború eddigi eseményeinek helyes mérlegelésében és aki kitűnő megítélőképességgel átlátja a háború okozta gazdasági csapásokat és azoknak a háború tartamára levő befolyását.

Roche I. T. dr. özv. dr. Horváth Gézáné urnő vendégszerető házában fogadta lapunk munkatársát, akinek kérésére előkezenyen hajlandónak nyilatkozott az európai háborús helyzetről szerzett impressióiról a közvéleményt tájékoztatni:

— Szívesen állok rendelkezésére. Örülök, hogy magyar újságíróval beszélhetek, amint egyáltalán ösztinte és igaz barátja vagyok a magyar nemzetnek. Nem udvariasságból mondom ezt, erre nincs szükségem, de hisz most ötödikszor járom be szép országukat és tanulmányozom a magyar népleleteket, amelynek rajongó híve lettem. Valóban lelkesedek a magyarságról és ha az, amit eddig éreztem, lelkesedés volt, úgy nincs is arra kifejezés, hogy csodálkozásoknak kifejezést tudjak adni, amikor bálumol a magyar katona legendás virtusát. Tudtam, hogy a magyar bátor, jó katona, de minden képzeletet felülmúló, amit produkál. Tiszteletet, sőt ennél is többet érdemel és ha visszatérek hazámba: apostola leszek a magyar hősiesség, a derék magyar nép magaslatáiban.

— Voltam az északi harctéren, most onnan jöttem ide. A főhadiszálláson időztem néhány napig és szerencsés lehettem *Frigyes* főherceg, nagyszerű főparancsnoknál megjelenni, aki pártalan előzékenységgel fogadott. Két hétig jártam Teschen, Krakkó vidékét, sőt Krakkótól 45 kilométerre északkeletre is eljutottam, a mi bizonyára beszélő cáfolata sok orosz hazugságnak, hogy az oroszok Krakkó közelében vannak. Az a kiváló kitüntetés is ért, hogy *Károly Ferenc* fiatal trónörökösök fogadott és velem hosszasan mindenről elra-

gadó szívéllyességgel elbeszélgetett. Trónörökösök magas intelligenciájú, áldott jó lelkű, aki ismeri a diplomácia összes ügyeit, tájékozva van mindenről, összeforrt országainak népeivel, minden iránt érdeklődik, a mi népei sorsával összefügg. Igazán irigyléreméltó az az ország, amelynek leendő uralkodójában annyi jó tulajdonság párosul össze.

— Beszéltem magasrangú tisztakkal, akik igen bizakodók és szentül bíznak a feltétlen győzelemben. Beszéltem a főhadiszállásukhoz beosztott nagyrangú német vezérkari tisztel is, aki mindenben megerősítette az Önök tisztjeiknek indokolt optimizmusát.

— Ausztria-Magyarország, — ezt megállapíthatam, — a legnehezebben tud van. Oroszország haderejének zömével Ausztria-Magyarország ellen vonult, és ha eddig nagyobb eredményeket el nem érhetett, noha sokszoros embertömeget vetett a harcban, úgy egyeztet sem virradhat fel a csillag. Oroszország az utóbbi hónapokban borzasztó sokat veszített, de nem nyert területileg semmit. Egyáltalán semmit. Przemysl felett is csak az éhség és nem az orosz túlerő győzedelmeskedhetett.

— Londonban időztem, amikor Németország hadat üzent Oroszországnak. A háború kitérésének előestéjén együtt tüntettem azzal a sok százezer főnyi tömeggel, amely a londoni Hyde Parkban tombolva követelte a békét. Pár nappal utóbb az angol diplomácia sötét keze világháborút zúdított az emberiségre és Londonban, Párizsban, Pétervárott ki lett adva a jelszó: *Karácsonya Berlinben kell lenni*. Szeptember elején egy jó barátom: *Wenderhagen Namur* alatt látott 45 ezer angol katonát harcolni és ma a Berlinbe törekvő angolok már 200 kilométerre vannak Namuron túl — Franciország belsejében. Az angolok nagyon sokat veszettek főleg tiszteket, sok katonát, igen sok kereskedelmi és nagyszámú tengeri hajót. És mit nyertek eddig? A semminél is kevesebbet. A franciák fáradtak, az angolok érdeke azonban, kevés emberrel, szövetségesei veszélyére a háborút hosszú időre kinyújtani. De Amerika soká nem nézi Anglia garázdálkodását. Amerika rettenetesen megsínyli a világháború nyomán keletkezett gazdasági depressiót. 3 millió amerikai munkás van munka nélkül. Mig a háborús országok ipara a hadviselés céljaira bőségesen van foglalkoztatva, addig Amerika ipara van. *Megjósolom, hogy Amerika az egyik szép napon Londonban követelni fogja, hogy vessen véget a háborúnak*. Oroszország se bírja soká és így a legszentebb hitem, hogy a világháborúnak még a nyár előtt vége lesz. Oroszországnak nincs se pénze, se löszere, löszert csak aranyért lehet kapni, az pedig az oroszoknak nincs. Franciország is híjján van minden pénzforsrásnak. A mi pénze a franciáknak volt, azt az oroszoknak adta és sok-sok milliárd a Balkánon vész el. A törököknek, szerbeknek adott pénzt sohase látja többé. Bulgária és Görög-

országnak is francia kölcsönei vannak. Ezek se fizethetnek most. Azonfelül arany nélkül nincs háború. Amerika is rengeteg sok aranyat vont el Európából. Amerikának jelenleg 3 milliárd dollár értékű aranyat halmozott fel.

— Ujvidékről a Balkán haderő főhadiszállására mentem, hol *Jenő* főhercegnél tisztelegtem, aki minden eddigi tapasztalt előzékenységet is felülmúló szeretetreméltó módon fogadott, lunch-re hívott meg és hosszabb ideig élvezhettem vendégszeretét és kedves és sok gyönyörűséget szerzett társaságát. Mind a három hercegi fivér: *Frigyes, Károly István, és Jenő* főhercegek egyformán mintaképei az előzékenységnak, nagy tudásnak és mondhatom, nincs Európában még egy uralkodó, aki hazájában oly népszerű volna, mint ez a három főherceg. *Károly István* főherceg barátságával tüntetett ki és én nagyon szeretem.

— Olaszországban is időztem néhány hétig. Az olasz vezetőkrök a monarchiával éreznek, a republikánus hajlamú nép közt vannak, akik a semlegesség ellen vannak, de Olaszország semleges fog maradni. Voltam Rómában, Nápolyban, Bolognában, Velencében, sok illetékes tényezővel beszéltem és azokból szűrtem le ezt a megjózdódsémet.

— Tegnap Zimonyban voltam. A főherceg szívesége folytán néztem meg a déli harctér ezen érdekes részét. Innen ma Sarajevóba, onnan Mostarba, Cattaróba utazom.

— Irja meg kérem, legjobb hitem szerint a kettős szövetség győzni fog. A mai helyzet már győzelem értékével bír, de a teljes győzelem is az önök részén lesz. És ennek örülök, mert újból hangsúlyozom szeretem a magyarokat.

— Egy magasrangú német vezérkari tiszt mondta nekem, hogy most a *Kárpátokban a világ legjobb katonái harcolnak*.

— A magyar katona félelmetes az ellenség előtt és önkemből kívánom, hiszem az önök jénys győzelmét.

Dr. I. T. Roche szeretetreméltóan bucsuzott és kocsiba szállva a pályaudvarra hajtatót. Egy igaz jó barát meleg kézzorításával bucsuzott tőlem. Jól esett benne egy meghitt barátot tisztelhetni.

Becsületadás vagy nemzeti megbélyegzés.

A gabona- és lisztkészletek bevallásának, bejelentésének itt van a legeslegutolsó határideje!

A földművelésügyi minisztérium rendeletére vármegyékben ország-szerte az alispán, városokban a polgármester megállapított három napot, mely idő elteltével aztán nincs többé kimélet az eltűntek ellen.

Mindazok, akiknek buzából, rabszóló, árpából, vagy ezekből örölt lisztből több készletünk van annál, amennyi saját háztartásuk vagy gazdaságuk céljaira ujig elegendő, kötelesek a fölösleges mennyiséget bevallani és a megjelölt három nap alatt bejelenteni a hatóságánál. A kik ezt elmulasztják, az 1914: 50 ik törvény cikk 9. §-a értelmében két

hónapig terjedhető elzárással meg 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznek büntetve s tetejébe a hatóság elkobozza készletüknek azt a fölösleges részét, mely a házi vagy gazdasági szükségletét meghaladja.

A 3 nap eltelté után a pénzügyőrök is nyomozni fogják az elrejtett vagy eltitkolt készleteket. De az ilyen hazafiatlan eltitkolókat a közügy érdekében bárki fel is jelentheti. Az elkobzott készlet értékének egyötöd-része a feljelentőt illeti.

Röviden összefoglalva ez a veleje a kormány intézkedésének. Ehhez még csak az tartozik, hogy aki 3 nap alatt önként, maga jószántából teszi meg a bejelentést: arra semmiféle büntetés nem vár. Tehát ugyszólván amnesztiát kap azért, hogy a multkorai összeírás alkalmával kötelességét elmulasztotta.

Már most, ami magát a büntetést illeti, a 2 hónapig elzárás meg a 600 korona pénzbírság talán nem is túlságosan súlyos az ilyen lelketlen eltitkolókra, ámde a nemzetnek mostan való nehéz erőpróbája idején nem is a büntetés nagysága, hanem a velejáró megbélyegzés, a becsületesség az, ami a polgárt még unokáiban is üldözni fogja. Azért ez az aránylag kis büntetés is sokkal nagyobb és megszegyenitőbb, mint az, ha valakit például súlyos testisértésért nem két hónap, hanem akár három esztendőre is elzárják. Ennek a két hónap, vagy akár csak két nap elzárásnak is szörnyűbb és lesújtóbb az erkölcsi ereje, mintha tényleg illavára becsuknánk. Aki csak egy ember ellen vétett, annak még kijárhat a társadalom számalma és megbocsátása. Aki azonban ily súlyos időkben az egész nemzet ellen vétett, annak nincs bocsánat. Az örökre meg van bélyegezve.

Amiképpen a katonaszökevény méltó az ítéletre és megvételre; azonképpen éri a szegény és gyalázat az ilyen eltitkolókat, kik attól a kötelességtől szaknának meg és rejtőzködnek el, hogy az ország népének kiéheztetését módjuk és tehetségük szerint megakadályozzák.

Jusson eszébe mindenkinek, hogy minden eltitkolt kilogramm bűn a nemzeti erő ellen és gyöngyítése a nemzet ellenálló képességének. Minden kilogramm csak ellenségeinket erősíti.

Igy tehát az utolsó pillanat. Tessék választani: becsületűdás, vagy nemzeti megbélyegzés!

Nádasy szinigazgató gyásza.

A megilletődés mely szomorúságot váltja ki mindenütt az a csapás, amely Nádasy József szinigazgatót családját érte. Az alatt amíg hajlektalanná lett társulatával itt Ujvidéken játszott s a gond redői még el sem simulhattak, a sors kifürkészhetetlen akarata újabb megpróbáltatást mért reá. Hátréva, virulásnak indult kis fiacskája vasárnap reggel Szabadkán meghalt.

A hír vasárnap délután terjedt el a városban és széles körben igaz részvétet keltett.

A család az alábbi gyászjelentést adta ki:

Nádasy József szinigazgató és neje született Takács Jolán, kis testvérei Lajos és Pista, valamint nagyszülei, számos rokona, kis pajtásai és ismerősei leirhatatlan fájdalommal tudatják, hogy husz napi szenvedés után ifjú életének hatodik évében folyó évi március 28-án reggel 4 órakor *Albinka meghalt!*

Ebben a gyászos szomorú esztendőben a Mindenható tőlünk is szörnyű áldozatot követelt! Odaadták feltve örzött szemünk fényét!

Az angyalok örködjenek felte!

A temetés folyó hó március 30-án kedden délután 3 órakor lesz szüleinek Virág-utca 9. számú lakásáról.

Az engesztelő szentmise áldozata április 3-án, szombaton reggel 8 órakor fog az egék Urának bemutatni a Terézia nagytemplomban.

Szabadka, 1915. évi március 28-án.

Nyugodjék békével!

A hadsegélyes dologkerülők.

Már az ősz óta hangzik a panasza, hogy egyes vidéken nem akarnak dologba állani azok, akiknek hadrakelt családtagjaik után az állami gondoskodásról havonta is többször adunk hírt, kapcsolatosan ama komoly intézkedésekkel, melyekkel a kormány gátat szándékozik vetni az itt-ott feltűnően szaporodó dologkerülés eseteinek.

Hogy pedig most ismételt megint visszatérünk erre, annak oka újra csak abban az aggodalomban gyökerezik, hogy a tavasz kezdete munkaerő hiányával fenyeget. Pedig most már csakugyan itt van a tizenkettedik óra!

Éppen azért tegyen meg mindenki minden tőle telhető; hogy a dologkerülésben rejő nagy nemzeti veszedelem csapása elháruljon rólunk.

Az 1914. XLIV. törvény cikk 7. szakasza szerint mindenkitől megvonható az állampolgárság, akiről a hatóság megállapítja, hogy megélhetését megfelelő munka vállalásával biztosíthatná. Ámde a kormány ezt nem akarja. Nem szándékozik a törvénynek ezzel a szigorával élni. Sőt inkább, aki munkát vállal, annak mintegy *jutalmul* utalványozza az állami segítséget, noha a törvény értelme szerint, el is vonhatná. Csak azoktól veszi vissza az állampolgárságot, akikre rábizonyosodik, hogy bár munkabíróak, munkaképességük erejét megfelelő napszámért is vonakodnak mezei gazdasági munkára fordítani. Az ilyen hazafiatlan, lelkiismeretlen munkakerülőktől csakugyan el fogják vonni az állami segítséget.

És ez még a kisebb büntetés lesz rájuk: suttani fogják őket hazahatárságukért a nemzet közvéleményének ítélőszéké.

HIREK

Lapunk legközelebbi száma — nyomdatéchnikai- és az ünnepekre való tekintettel — csak vasárnap, április hó 11-én fog megjelenni.

Előléptetett ujvidéki tisz. Rösler Márton ujvidéki kereskedő, a 6-ik népfelkelő ezredbeli hadnagy április 1-én népfelkelő főhadnaggyá lépett elő.

A pécsi szintársulat Ujvidéken. Füredi Béla, a pécsi Nemzeti színház igazgatója már kibocsájtotta előleges színházi jelentését, melyen a művész gárda legjelesebbjeivel találkozunk. Husvét első napján, azaz április 4-én délután nyílnak meg újra a színház kapui. Első délutáni előadásul a „Vörös ördögnek” lesz a bemutatója, este pedig „Nemtudomka” operette kerül színre, hétfőn délután a „Gyurkovics lányok”, este „Tökéletes asszony” Lehár nagy operettje adatik, kedden „Takaradó”-ban lesz a drámai személyzet bemutató előadása, szerdán és csütörtökön a „Papa kedvence” rendkívül kagocgató énekes nagy bohózatujdonság kerül nálunk először színre.

Az árvák gyámolítása. A helybeli Patronage egyesület gondoskodni kíván a hazáért meghalt hősök gyermekeiről, kik támogatásra szorulnak. Ezek a gyermekek részint különféle intézetekben, részint egyes megbízható családoknál fognak elhelyeztetni. Hisszük, hogy ez a segélyakció nagy megnyugvást fog kelteni mindazon szegény anyák lelkébe, kik árváik neveltetésére képtelenek s ezért kénytelenek megválni azoktól, kiket legjobban szeretnek, kikért leginkább agódnak. Főszóllítatnak ennél fogva az érdekeltek, akiknek a háboru folytán árvaságra jutott gyermekeik vannak, s azok a megbízható családok, melyek árvákat ingyen vagy csekély díj ellenében magukhoz fogadni és felnevelésükről gondoskodni öhajtanak, mielőbb jelentkezzenek *Fogl. János* patronage egyleti titkárnál (városháza, II. em. 43. sz.).

Ujvidéki ügyvéd — a csendőrök ellen. (A skizma-pör epilógusa). *Hadzsi Szilárd* dr. ujvidéki ügyvéd, aki az emlékezetes máramarosszigeti skizma-pörben védői tiszteet teljesített, a *Zasztava* című Ujvidéken megjelenő lapban, mult év március 6-án, „Ruthének küzdelme a görögkeleti vallásért” című cikkében a máramarosszigeti ruthén pörben eljáró csendőrségről a többek között ezeket írta: „A csendőségben, de különösen a határsendőségben a görög-keletiek haját levágták és addig verték őket, míg saját hajukat le nem nyelték. Így tör-

tént az is, hogy egy vádlottat, mert nem akarta az egyesült vallást felvenni és felhagyni a görögkeleti vallással, lóhoz kötötték. Egy szegény család házában 20 fokos hidegben kizsákiroztatták az ablakokat és ajtókat, ahol öt kis gyermek volt, úgy, hogy másnap a szomszédok félig megfagyva találták őket. A csendőség Azara főtisztelendő rendelete szerint bánt az emberekkel oly módon, mint az a spanyol inkvizícióból ismeretes.” A királyi ügyészség e cikket inkriminálta. Az ügyet most tárgyalta a szegedi királyi törvényszék. *Hadzsi* dr. nem érzi magát bűnösnek. Az inkriminált cikket ő írta. Fölhozza, hogy hasonló esetekkel a máramarosi pör idején, a budapesti újságok több cikkben foglalkoztak. A bántalmazó csendőrök és határsendőségi tagok személyére vonatkozólag fölvilágosítást adni nem tud. Nem tudja, kik követték el a bántalmazást. Mint védő a máramarosszigeti tárgyaláson bejelentette a bántalmazási eseteket, tanukat is jelentett be, azonban a máramarosi királyi törvényszék úgy határozott, hogy ez ügyet a tárgyalás keretén belül nem tárgyalja, mert ez csak külön tárgyalás tárgyát képezheti. Az ügyész megígérte, hogy a vizsgálatot megindítja, — a vizsgálat lefolytatása vádlott szerint eddig még nem történt meg. A vádlott meghallgatása után a kir. törvényszék úgy határozott, hogy illetékességét ez ügyben leszállítja és az ügyiratokat az ujvidéki kir. törvényszékhez utalja át. A határozat ellen *Papp Sándor* dr. kir. ügyész felfolyamodást jelentett be, a vádlottat megnyugdott.

Verekedés áldozata. Mult hó 24-én eddig ismeretlen tettes összeszóllalkozott *Tyeremov* Timó 64 éves tündéri lakóssal, úgy hogy ez a botlítás következtében merevgörccsöt (tetanust) kapott és abba rövidesen, még mielőtt ki lehetett volna hallgatni, belehalt. Az ügyészség a csendőség feljelentésére azonnal megindította a nyomozást, amelynek adatai ugy szintén az eset részletei most még nem közölhetők. A vizsgálóbíró elrendelte a boncolást és holnap annak foganatosítása végett a helyszínerre ki fog szállani. — Amíg a fiatalok a harctérben az ellenséget pusztítják, addig az öregek itten csinálnak háborut maguk között és ölik egymást.

Gondnokság alá helyezés megtagadása. Az ujvidéki törvényszék még 1912. évben hivatalból megindította a gondnokság alá helyezési eljárást gyengeelméjűség miatt *Dimovics* Miklós ujvidéki kereskedővel. Az ügy azóta folyton húzódik, orvosi vizsgálatok, felülvizsgálatok igazságügyi orvosi tanácsai vélemények miatt. Most azután az ujvidéki kir. törvényszék ítéletet hozott, amely szerint a gondnokság alá helyezés nem rendeli el, mivel a legutolsó orvosi vizsgálat eredményeként *Dimovics* nem gyengeelméjű, hanem teljesen egészséges. Így a régóta húzódó, rá nézve kellemetlen ügy befejezést nyert.

2571. szám.

kapt. 1915.

Hirdetmény.

Folyó hó 24-ikén egy női kápol tóll találtatott a város területén. Igazolt tulajdonosa felhívatik, hogy annak átvétele végett ezen rendőrkapitányságnál minél előbb jelentkezék, mert különben nyilvános árverésen fog eladatni 1915. évi április hó 12-ikén d. e. 11 órákor városháza földszint 8. számú irodában

Ujvidék, szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala.

1915. évi március hó 28-án.

Payerle
főkapitány.

Hirdetmény.

Akinek házi nyulai vannak eladásra, április 10-éig jelentse be a rendőrkapitányságnál (6. ajtó szám alatt). A nyulak a helyszínen megtekintve, kiválogatva lesznek és kötelese eladó a megvett példányokat a meghatározandó helyen készpénzfizetés mellett átadni (katonai tenyész-tési célokra).

Ujvidék, szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala.

1915. évi március hó 31-én.

Zanbauer
rendőrkapitány.

Hirdetmény.

Alulírt irodalmi társaság részéről ezennel közhíré tétetik, hogy a társaság tulajdonához tartozó, a Ferenc József-téren fekvő 2. számú házban lévő két bolthelyiség (jelenleg Ivoševics és Filkuka üzletei) továbbá a társaság kezébe állat álo, Kossuth Lajos-utca 21. szám alatti házban lévő egy bolthelyiség (jelenleg Klees üzlete;) folyó évi november hó 1-étől kezdődő hat évre nyilvános árverés útján bérbe fog adni.

Az árverés folyó évi április hó 18. napján délután 3 órákor a Szerb Matica irodájában fog megtartatni, s arra a bérbe venni óhajtok meghivatnak azzal, hogy a bérleti feltételeket ugyanígy d. e. 9—12 óra közt megtudhatják.

Ujvidék, 1915. évi március 26.

Szerb Matica
irodalmi társaság.

1398. szám.

kig. 1915.

Felhívás

a „Hungária Hadi Biztosító Pénztár“ ügyében.

Legfőbb feladatunk, hogy gondoskodjunk azoknak hátramaradtjairól, akik a háboruban hősi halált lelnek. Segítsünk a visszamaradt özvegyeken és árvákon.

Ezen célból létesült hadi biztosító pénztár.

Egy tagsági rész és járulék 5 korona; egy-egy hadbavonult egyén több 5 koronás résszel, de legfőjebb 30 befizetéssel vehet részt a pénztárba.

A háboru után a tagsági járulékokból begyűlt összes befizetéseket felosztják azok közt, akiknek javára a háboruba elhalt tagok biztosítva voltak. A tagsági járulék egyszersmindenkora fizetendő a háboru egész tartamára.

Hitvesek, szülők, testvérek, biztosítástok fétjetekeket, fiaitokat, testvéreiteket, barátaitokat, akik fegyverben állanak.

Bizalommal fordulok Ujvidék szab. kir. város hazafias polgáraihoz, bizok benne, hogy felhívásom eredménnyel fog jární és hogy ily módon is hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a háboru keserveit enyhítsük.

Bővebb felvilágosítással szolgál a „Hungária Általános Biztosító Részvénytársaság“ Budapest VII. Károly körút 3.

Ujvidék, szab. kir. város tanácsa 1915. évi március hó 26-án.

Profuma Béla s. k.
alpolgármester.

5300. szám.

kig. 1915.

Felhívás.

Most veszik kezdetüket a tavaszi munkálatok. Mindazoknál, akik otthon maradtak és nem saját vérükkel védik a hazát, fokozott erővel kell kivenniök részüket a gazdasági munkából. A magyar föld gazdaságos kihasználásához az ország létérdekei fűződnek.

Képtelen állapot volna, ha a nemzeti kötelesség alól épp azok vonnák ki magukat, akik itthon maradtak és mint a hadbavonultak családtagjai államsegélyben részesülnek.

Épp ezért a kormány az 1914. XLV. t. c. 7. §-ával szemben, hogy a bevonultaknak olyan családtagja, aki megélhetését megfelelő munkával biztosíthatja, segélyre igényt nem tarthat, ellenkezőleg arra az állápontra helyezkedett, hogy az államsegély változatlanul kiutalható mind azoknak, akik munkára mennek, ellenben megvonatik a segély a dologkerülőkötől.

Felhívom ennek folytán a város munkaképes egyéneit, de különösen a hadbavonultak munkaképes hátramaradt családtagjait, akik államsegélyben részesülnek, hogy eme felhívásom közzétételétől 3 (három) nap alatt, összeírásuk végett a városi tanácsnál (II. em. 41. ajtó) jelentkezzenek.

Ezzel a felhívással kapcsolatosan felkérem Ujvidék szab. kir. város közönségét, hogy mindentéle munkát alkalmat a fent kitett helyen bejelenteni szíveskedjék.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa 1915. évi március hó 30.

Profuma Béla s. k.,
alpolgármester.

Azonnali belépés-

re kerestetik egy a magyar- és német nyelvben jártas **irodai hivatalnok** és egy **irodai gyakornok.**

Cim a kiadóhivatalban.

Fogtechnikus

gyakornok — esetleg leány is — elsőrangú ujvidéki fogműteremben felvétetik.

Cim a szövetkezeti nyomdában.

MEGHIVO.

A GOSZPODINCZEI ELSŐ SZERB

HITELSZÖVETKEZET

1915. ÁPRILIS HÓ 18-ÁN DÉLUTÁN 2 ÓRÁKOR
AZ INTEZET TERMÉBEN TARTJA

XIV. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

MELYRE A T. RÉSZVÉNYESEK EZENNEL MEGHIVATNAK.

NAPIREND:

1. A jelen részvényesek hitelesítése.
2. Az igazgatóság jelentése 1914. évről.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az igazgatóság javaslata a tisztá nyereség felosztásáról.
5. Kiadvány az elbocsájtandó igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagoknak.
6. Négy igazgatósági tag választása.
7. Felügyelő-bizottság választása.
8. A közgyűlés jegyzőkönyv hitelesítésére való 5 tag választása.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Az ELITE kávéház

a legelőkelőbb közönség találkozó helye.

Elsőrendű cigányzene.